

**INTERVIEW PASCAL SCHOKAERT, nDURLIE,
PATRICK CORNELIS, HANNE DEWACHTER
EN VAN GEVULD DOOR WIM DE TROYER**

De eerste zaterdag van de meimaand is in Aalst traditioneel de dag bij uitstek voor de middenstand. Winkelramen worden versierd, prijzen worden verminderd, barbecues worden in de straten aangestoken en de klanten worden overal verleid tot aankopen. Topdag noemt men dat, en dat is niet gelogen. Aalst is ook de thuisbasis van Hermelijn, een van de twee stripspecialzaken die men er kan vinden. Eigenaresse en uitbaatster Nelly Chiese maakt er elk jaar iets speciaals van. Dit jaar nodigde ze vijf tekenaars uit. Wij trokken eropuit om hen enkele vragen te stellen.

Pascal Schokaert

DOBBELO is een JAMES BOND-parodie, Bettie Pagina is Bettie Page. Ik zie ook dat je een album FILMHELDEN hebt. Je bent door de film geïnspireerd?

SCHOKAERT: “Ik ben eigenlijk een JAMES BOND-verzamelaar en mijn fa-

voriet is GOLDFINGER. Daar er geen strips te vinden waren over JAMES BOND, of praktisch geen in het Nederlands, heb ik een parodie gemaakt op die film. In stripvorm. En dat was eigenlijk voor mijn eigen plezier, het was niet de bedoeling daar verder mee te gaan.”

Dus omdat je niet de strips vond die jij wou lezen, heb je hem dan zelf maar gemaakt?

SCHOKAERT: “Ja, inderdaad. En uiteindelijk is dat verder gegroeid, ben ik van alles beginnen tekenen en ga ik naar elke beurs die ik maar ken. Ik heb nu ondertussen zeven, acht verschillende albums uitgebracht. Het gaat niet enkel over film, maar het meeste is er wel mee gerelateerd.

Enkele albums van Pascal Schokaert.

“Uit liefde voor de strip ben ik de dingen beginnen tekenen die ik zelf niet vind.

— Pascal Schokaert

Vandaar BETTIE PAGINA, ik ben ook een Bettie Page-verzamelaar, dus het ligt allemaal in het verlengde van mijn interesses.”

Online las ik dat je zou meegewerkt hebben aan JOMMEKE. Wat is daar van aan?

SCHOKAERT: “Dat is niet echt aan een strip van JOMMEKE waaraan ik heb meegewerkt. In de beginjaren van de Gentse Stripbeurs, bracht stripwinkel **Pierke**, de organisator, elk jaar een speciaal album uit rond een bepaald stripfiguur en vroeg hij elke tekenaar die kwam om daarrond een tekening te maken. Een soort hommagealbum, hetzelfde rond PIET PIETER EN BERT BIBBER, een soort luxealbum.”

De term “hobbytekenaar” dook telkens online op bij jouw naam bij mijn voorbereidingen. Is dat een term die je zelf gelanceerd hebt, of is dat iets waar je vanaf wilt?

SCHOKAERT: “Ik kan mezelf niet als professioneel tekenaar omschrijven, dit blijft mijn hobby. Ik werk nog steeds fulltime. Alle vrije tijd kruipt hierin. Daarom zeg ik ook ‘hobbytekenaar’, het is geen bijverdienste. Ik doe

graag beurzen, om mijn creativiteit en energie in kwijt te kunnen.”

Er zijn natuurlijk niet veel tekenaars die alleen met hun tekenen hun boterham kunnen verdienen.

SCHOKAERT: “Als ik kijk naar mannen als **Charel Cambré** en **Thomas Du Caju**, **Merho** en al die andere grote namen die er ondertussen al niet meer zijn, die mannen konden er nog van leven. Maar die tijd is helaas voorbij.

Je hertekent ook KUIFJE-covers door er andere strippersonages bij te tekenen, bijvoorbeeld DUIFJE MET DE GOUDEN HAREN, een soort mash-up tussen ROZE BOTTEL en KUIFJE. Wat is daar het verhaal achter?

SCHOKAERT: “Ik ben een enorme Hergé-fan, en aangezien ik ook stripverzamelaar ben, wou ik als hommage aan Hergé een album lanceren. Maar dat ging uiteindelijk niet, copyrights. En daarom heb ik losse tekeningen gemaakt, gebaseerd op KUIFJE-covers, maar telkens gecombineerd met een ander stripfiguur. Hier bijvoorbeeld Roze Bottel, maar ik heb er in totaal een dertigtal gemaakt met telkens

Mash-up van een Kuifje-cover met andere strippersonages.

een ander stripfiguur. Momenteel ben ik daar een tweede album van aan het voorbereiden. Ik zeg ‘album’ omdat ik dat voor een paar vrienden heb laten bundelen. Onderling, puur als verzamelobject. Helemaal niet voor de verkoop.”

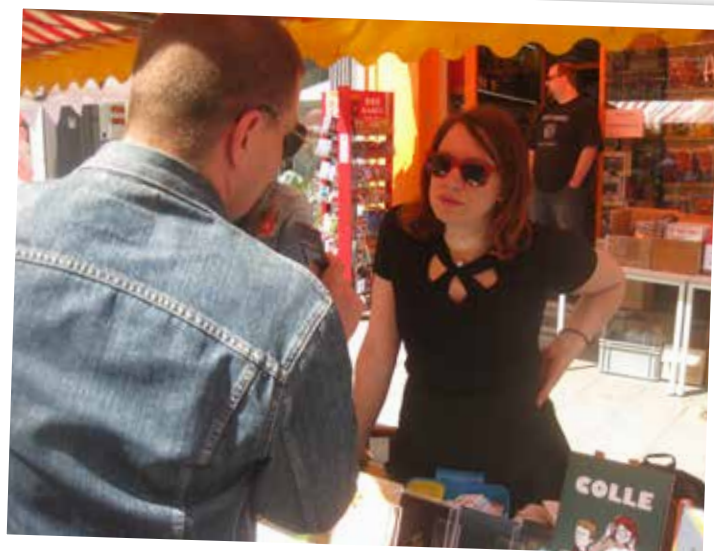
Waarom niet in verkoop?

SCHOKAERT: “Opnieuw door de copyrights, ik zal nooit toestemming krijgen van de erven Hergé. Ik heb navraag gedaan over het parodierecht,

ik heb het zelfs nagevraagd bij het Hergé-genootschap, en het valt niet te klasseren onder parodie. De reacties waren fantastisch, maar aangezien ik compleet de stijl van Hergé overneem, konden ze het niet klasseren als parodie.”

Is het moeilijk om de klare lijn van Hergé over te nemen? Moeilijker dan pakweg een Franquin?

SCHOKAERT: “Eigenlijk niet. Ik zou zeggen dat Franquin moeilijker is, maar ik ben meer fan van de stijl van Hergé. Het moet natuurlijk wel kloppen. Ik werk graag met een klare lijn, het is niet simpel, maar het is wel zo. Je kan het als volgt allemaal samenvatten: uit liefde voor de strip ben ik de dingen beginnen tekenen die ik zelf niet vind.”

nDurlie

Kan je je werk voorstellen aan diegenen die het nog niet kennen?

nDURLIE: “Ik ben illustrator van BEN X en COLLE. BEN X is denk ik tot nu toe het bekendste. Het is een strip die twee jaar geleden is verschenen, naar de film van **Nic Balthazar**. COLLE is eigenlijk een webcomic, online op mijn Facebookpagina, die ik begon om grappige dingen uit mijn eigen leven op te tekenen. Dat werd populair en uiteindelijk was er veel vraag naar een album, en dat heb ik dan ook laten drukken. Nu heb ik ook een comic om vast te houden.”

Is dat niet een beetje een omgekeerde start? De meeste mensen beginnen met iets kleins en persoonlijk om pas nadien naar iets groters, bekender te evolueren?

“Als ik zou stoppen met tekenen, dan stop ik bij wijze van spreken met leven.”

— nDurlie

nDURLIE: “BEN X is eigenlijk als een grap begonnen. Vrienden van me zeiden: ‘Er is al aan musical van BEN X, wat is er nu nog niet gemaakt rond X?’ Iemand suggereerde een strip, en toen ben ik daar verder over beginnen nadenken. Hey, dat kan wel. Daarop heb ik Nic Balthazar gecontacteerd, om hem te vragen of ik dat eigenlijk wel mag doen, want als kind, of beter gezegd als jongere, heb ik wel met dat verhaal te maken gehad. In het onderwijs kwamen we het vaak tegen, we zijn met de klas naar het toneelstuk geweest, naar de film,... Het kwam altijd ter sprake als het over pesten ging en ik vind dat een belangrijk onderwerp. Ook dat je bijna over lijken moet gaan om het te stoppen. Dat is wat BEN X uiteindelijk doet: hij gaat bijna over lijken.”

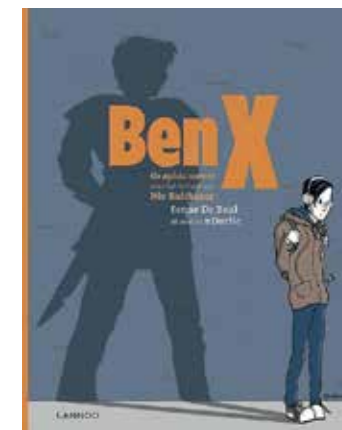
Ben X is natuurlijk iets dat onmiddellijk door de nationale pers is opgepikt. De recensies waren echter niet altijd positief. Er was kritiek op jouw tekenstijl. Hoe ga je daar als beginnend artiest mee om? Motiveert je dat, of remt je dat?

nDURLIE: “Mij afremmen gaat het nooit doen omdat tekenen iets is

wat me tot rust brengt, iets waarin ik mezelf ontplooi. Als ik zou stoppen met tekenen, dan stop ik bij wijze van spreken met leven. Het was hard natuurlijk, maar je moet er wel een beetje uit leren. Wat ik gelezen heb, is dat er vooral gevit is op het feit dat het een graphic novel was, en ik heb mezelf er ook bij neergelegd dat het een strip is en geen graphic novel, maar uitgever **Lannoo** heeft die term gebruikt om het te promoten. Ikzelf zag het eerder als een strip, want een graphic novel gaat veel verder, is veel grafischer. Het doelpubliek dat ik met BEN X wou bereiken, heb ik wel bereikt: de jongeren. Als ik signeersessies doe, dan kopen zij de strip en dan krijg ik er ook wel complimenten over. Dat is wat telt voor mij, mijn doelpubliek is tevreden. Het is wel jammer dat het mijn eerste strip was en dan... Ik heb eigenlijk maar één negatieve recensie gelezen tot nu toe. En dat was natuurlijk in de grootste krant, maar uiteindelijk dacht ik wel: ‘Ik doet het wel niet voor u, hé meneer!’

Zou het niet kunnen dat die kritiek zo hard was omdat je met zoiets groots en ambitieus begint.

BEN X uit 2015 en COLLE uit 2017 zijn nDurlies eerste albums.

Misschien was de kritiek milder met iets minders ambitieus?

nDURLIE: “Daar had ik eigenlijk niet bij stilgestaan. Ik heb gewoon die kans gehad en ik heb die gegrepen. Ik heb er niet bij stilgestaan dat volwassenen daar zouden op afkomen, die mij ook zullen bekritisieren. Maar als debutant zo afgekraakt worden,... men zou het misschien beter anders benaderen zodat ze je een kans geven, want er zijn niet zoveel mensen die die kans wagen in België. De stripmarkt is al serieus aan het krimpen naar op den duur alleen DE KIEKEBOES. Het is leuk als iemand eens iets anders probeert. Het is jammer dat ik er geen aanmoediging in las. Maar ik heb het wel gelezen omdat ik vind dat je dat moet doen, omdat je uit alles lessen kan trekken.”

COLLE is net uit. Ligt er iets nieuws op de tekenplank? Of ga je door met je dagelijkse belevenissen te verstrippen?

nDURLIE: “Sinds eind december, begin januari is COLLE uit. Sowieso ga ik ermee verder omdat het mijn uitlaatklep is. Er zijn wel ideeën, maar die hou ik voorlopig nog voor mezelf. Ook omdat ik nog niet weet op welke termijn ik dat kan verwezenlijken. Ik kan niet leven van mijn strips alleen, ik kan mij niet honderd procent toelagen op het tekenen van strips. Dus het duurt heel lang voor iets af is. Ik steek er ook

veel van mezelf in. Ik wil nog heel wat experimenteren. De twee albums die ik al gemaakt heb, heb ik heel digitaal gemaakt. Ik wil nu ook heel wat meer dingen gaan maken die geschilderd zijn. Want ik hoor van veel mensen dat ze het spijtig vinden dat het digitaal is. Je hebt er geen originelen van. Het is levendiger en kunstzinniger wanneer je het zonder computer doet. Dus daar ben ik nu mee bezig. Ik wil ook zoiets uitbrengen.”

Nog iet wat je wilt delen?

nDURLIE: “Het is spijtig dat we soms het tekenen moeten laten vallen, dat ik er niet kan van leven. Maar ja, dat is volwassen worden, zeker?”

Patrick Cornelis

Dag Patrick, goed dat we een interviewtje afnemen terwijl je signeert?

CORNELIS: “Ja, geen probleem, de tekening duurt dan gewoon wat langer!”
(lacht)

Je debuteert op je 41ste. Was het moment rijp of waren er andere omstandigheden waardoor je niet eerder met een strip naar buiten kwam?

CORNELIS: “Het is zo dat ik op mijn twaalfde al een strip heb uitgebracht.

Oké, het is een zombiestrip, maar het is totaal geen Walking Dead. Ik vind het ook niet erg als ik daarmee vergeleken word, want het zorgt voor herkenbaarheid en je wordt opgemerkt.

— Patrick Cornelis

Dat was maar op tweehonderd exemplaren, heel lokaal in Temse via de culturele vereniging **Spirit**. Het jaar daarop heb ik er nog eentje uitgebracht, ook opnieuw tweehonderd exemplaren. Dat was dus allemaal heel kleinschalig. En dan ga je naar school en krijg je steeds minder tijd. Toen begon ik kunstrichtingen volgen, en dan Sint-Lucas,... Je bent

wel altijd aan het tekenen, maar het striptekeningen verdwijnt dan wat naar de achtergrond. Ik ben veel projectjes begonnen, maar wegens gebrek aan een goed scenario, of een goede cast, wordt dat weer opzij geschoven. Op een gegeven moment zie je mensen op Comic Cons, mensen achter tafeltjes met hun eigen werk, mensen waarvan je zegt: ‘Shit, die heeft bij mij

op school gezeten!’ In hetzelfde striptekenaaratelier, bij **Ferry Van Vosselen**, in Gent! En ik zeg: ‘Fuck! Hij zit hier gewoon strips te maken!’ en dan dacht ik: ‘Dit kan ik gewoon ook doen!’ Maar dan heeft het nog vijf jaar geduurd voor ik er mentaal klaar voor was om er mij volledig op te storten. Op een gegeven moment maak je die klik en je gaat er dan volledig voor. Dan kan het ineens heel hard gaan... (lacht) Vorig jaar in maart ben ik er aan begonnen, *crowdfundingske* gestart, ook niet wetende of dat ging werken, maar dat ging net heel goed. Voor je het weet, ligt die strip in de winkel! En nu zit ik hier te signeren, doe ik beurzen en ben ik aan het tweede album bezig dat in oktober al uitkomt. ‘*Living the dream*’, zoals ze zeggen.”

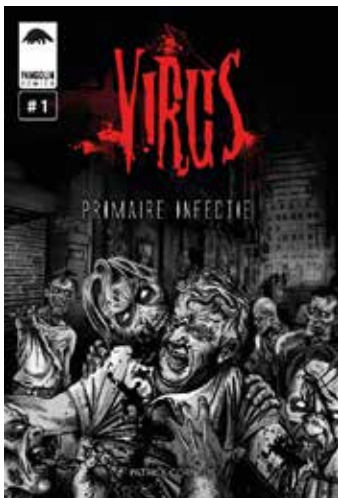
Een zombiestrip. De vergelijking met THE WALKING DEAD loert steeds om de hoek. Hoe ga je daarmee om?

CORNELIS: “Ik wist dat dit ging komen. Zowel de vraag als de vergelijking met

THE WALKING DEAD, door de zombies. Oké, het is een zombiestrip, maar het is totaal geen WALKING DEAD. Ik vind het ook niet erg als ik daarmee vergeleken word, want het zorgt voor herkenbaarheid en je wordt opgemerkt. Mensen denken: 'Ah ja, zoals THE WALKING DEAD', maar eens ze hem gelezen hebben, merken ze dat het helemaal iets anders is. En dat is dan ook weer goed. Er zijn er zelfs die het beter vinden, omdat het speciaal is, het is niet de zoveelste zombiestrip die ook weer gaat vervelen..."

Dankzij crowdfunding op Sandawe.com kon Patrick Cornelis zijn eerste album van de reeks VIRUS financieren.

Door de hekserij en het NECRONIMICON-achtige boek deed het me ook denken aan de EVIL DEAD-films van Sam Raimi. Was dat een inspiratie?

CORNELIS: "Ik heb die uiteraard allemaal gezien. Kijk, als je met een verhaal bezig bent, pak je sowieso onbewust elementen mee uit andere verhalen. Op een gegeven moment komt dat allemaal samen in één geheel. Al die invloeden zullen er ergens wel inzitten. Geen enkel verhaal van nu is nog origineel, je kan enkel proberen je invalshoek zo origineel mogelijk proberen te houden. Als er al een invloed is, is het onbewust gebeurd. Ik heb zeker niet willen plagiëren..."

Of als eerbetoon?

CORNELIS: "Dat vind ik altijd gevaarlijk, een eerbetoon. Voor je het weet ben je een spin-off aan het maken en dat is ook weer niet de bedoeling."

Zelf publiceren, was dat een keuze of een noodzaak?

CORNELIS: "Voor mij was het eerder een noodzaak dan een keuze. Ik ben eerst een aantal uitgeverijen afgegaan om te zien wat er mogelijk was. Maar als je zo'n project gefinancierd wil krijgen en als je als tekenaar ook nog deftig wil betaald worden, kom je rond de 40.000 euro uit. Dan weet je dat

Ik heb hier maanden en maanden aan gewerkt en op een bepaald moment moest de strip gewoon af zijn en wilde ik ermee naar buiten komen. — Patrick Cornelis

geen enkele uitgeverij bereid is om dat eens te proberen. Zeker niet omdat de verkoop niet gegarandeerd is. Met dat in het achterhoofd weet je dat het heel moeilijk is. Zeker als je werkt in een stijl die de uitgeverij niet ligt, of als ze al iemand hebben die al in die stijl werkt... Dan geraak je gewoon niet binnen. Uiteindelijk moet je het zelf proberen. En dan is crowdfunding de enige oplossing. Het is enorm veel geld om het te laten drukken en te maken."

Nu je het zelf uitbrengt, kan je wel, zoals je nu al doet, het onmiddellijk in drie talen tegelijk uitbrengen.

CORNELIS: "Ik lees enkel Engelstalige strips. Comics dus. Ik heb VIRUS intuïtief in het Engels geschreven. En dan komt de opportuniteit om daarmee op een Franstalige crowdfunding-site mee van start te gaan omdat die helemaal in strips gespecialiseerd zijn. Ja, dan moet het album ook in het Frans verschijnen. En als je je werk dan ook in België wil verdelen, dan moet hij ook in het Nederlands verschijnen, anders raakt

het niet verdeeld. Dan zit je ineens met drie talen! (*lacht*) Dat is echter geen struikelblok, want ze verkopen in alle drie de talen. Als ik op Comic Con Brussel zit, dan heb ik alle drie mijn talen verkocht. Hier in Aalst zal ik vandaag alleen in het Nederlands verkopen, maar op FACTS heb ik voor de helft Engelstalige albums verkocht, weet je... Uiteindelijk bleek dat een hele goeie zet te zijn. Mijn verdeling in België zit vrij goed. Ik heb net ook een opening gekregen naar de Franstalige markt in België, dus ligt VIRUS vanaf juni waarschijnlijk ook in Wallonië en Brussel in de winkels. Frankrijk blijft nog gesloten. De Engelse markt ook nog. Er is dus nog heel wat potentieel. Ik hoop dat het tweede album die deuren zal openen, misschien pas het derde... Je weet maar nooit."

Een kritiek die ook door onze website werd vermeld, was dat je je in sommige tekeningen te zwaar baseert op foto's. Is dat iets wat je in gedachten houdt, of dat je naast je neerlegt?

CORNELIS: "Wanneer je kritiek krijgt, moet je er weleens bij stilstaan als het komt van mensen die weten waarover ze het hebben. En wat gezegd wordt, weet ik zelf ook. Ik wou zo weinig mogelijk fouten maken. En dan neem je er foto's bij en teken je poses na. Dat komt dan soms wat verkrampt over, omdat strip geen werkelijkheid is. Soms werkt iets op foto, maar als je het dan overtekent, denk je: 'fuck, dit klopt niet!', terwijl die foto wél klopt, want dat kàn niet anders. Maar hij klopt niet in het stripuniversum. En daar moet ik zeker op letten. Als ik nu mijn album opensla... de fouten die ik daarin zie! Dan wil ik het gewoon opnieuw maken! Ik wil die pagina aanpassen, ik wil dat wijzigen,... Je mag ook niet vergeten dat ik hier niet voor werd betaald. Ik heb hier maanden en maanden aan gewerkt en op een bepaald moment moest de strip gewoon af zijn en wilde ik ermee naar buiten komen. Dat is nu wel gelukt!"

Hanne Dewachter

Je werkt semi-autobiografisch. Je vertelt soms heel persoonlijke dingen in je werk. Ook heel pijnlijke. Soms geef je echter ook aan: hier ga ik het niet over hebben, is dat geen moeilijk evenwicht?

DEWACHTER: “Ja, maar meestal ontdek ik tijdens het tekenen van de strip wel of het iets is dat ik wil delen of niet. Ik teken altijd eerst een schets in mijn schetsboek, en ik vertrek daarvan. Ik had het onlangs ook terug voor. Mijn vriend en ik hadden, goh, ja, ruzie zou ik het niet noemen, maar woorden. Dat is eigenlijk op een heel leuke manier geëindigd, en ik begon daar een strip over te tekenen. Terwijl ik tekende, had ik door dat ik dit niet online ging delen. Niet omdat ik er mij voor schaamde of zo, maar omdat ik vond dat het iets voor ons twee was.

Het was leuk om de gag te tekenen, maar ze hoefde niet per se online te komen. Die grens is niet altijd supergemakkelijk te vinden. Maar meestal merk ik tussendoor wel of iets online-materiaal is of niet.”

Helaas is een goed voorbeeld daarvan de aanranding die je meemaakte en waar je dan ook heel kwaad en terecht een strip rond maakte. Was het onderwerp daar zo belangrijk dat je het toch online zette?

DEWACHTER: “Oh ja, sowieso! Over dat soort onderwerpen heb ik heel wat minder last om te delen. Ten eerste ook omdat ik het nodig vind dat zo'n ding uitbeeldt worden, en dat daarover gesproken wordt. Ook dat mensen het van iemand als mij uit de eerste hand kunnen horen en meemaken.”

“Bijna de helft van mijn lezers zijn Amerikanen. Het was dus wel nuttig om de albums in het Engels uit te geven.

— Hanne Dewachter

Vanwaar de noodzaak om dan toch nog op papier deze onlinecomics te bundelen?

DEWACHTER: “Omdat ik ongelooflijk hou van boeken en ze vast te houden. Een geprint boek heeft voor mij echt wel een meerwaarde in vergelijking met iets online te lezen. En ook omdat mijn lezers er echt om vroegen: ‘Ga een boek uitgeven? Wanneer komt er een DORK TOES in print?’”

Hanne Dewachter runt de website dorktoescomic.com waar haar webcomic op verschijnt. Er zijn ook al twee Engelstalige bundelingen verschenen.

Waarom werk je in het Engels?

DEWACHTER: “Zo is het redelijk gemakkelijk om een groter publiek te bereiken. En bijna de helft van mijn lezers zijn Amerikanen. Het was dus wel nuttig om de albums in het Engels uit te geven. Door alle media die ik consumeer, is het ook een slechte gewoonte van me om automatisch verhalen of strips die ik maak in het Engels te schrijven.”

Je komt uit de animatiewereld, je volgde een opleiding als animator. Was dat een ideale instap in de stripwereld?

DEWACHTER: “Ik vind van wel, ja. Ik twijfelde in mijn zesde middelbaar heel erg tussen strip en animatie om verder te studeren. Ik heb toen voor animatie gekozen met het idee dat ik van animatie nog steeds kan overstappen naar strips maken, maar wanneer je voor beeldverhaal kiest, ken je de animatietechnieken niet. Het heeft een heel gelijkaardige wijze om verhalen weer te ge-

ven. Je leert ook heel goed met timing omgaan, storyboards en dergelijke. Heel vergelijkbaar met strip, vind ik.”

Je tekeningen vallen op door hun soepelheid en je goede anatomische kennis. Komt dat ook door de animatie, of is dat iets waar je zelf heel hard aan werkt?

DEWACHTER: “Dat komt écht uit mezelf. Ik ben daar altijd enorm mee bezig geweest. Mensen uit mijn omgeving zullen dit beamen, maar als ik droedel, dan teken ik mensen. Er zijn mensen die planten, auto's, perspectief of natuurtekeningen droedelen, en ik ga altijd standaard naar de menselijke vorm. Ik zit dus constant mezelf te trainen op anatomie en ik vind dat heel leuk om te doen.”

Hoe komt het eigenlijk dat we je niet eerder opgemerkt hebben? Waar heb je je werk al die tijd weggestopt?

DEWACHTER: “Ik voel me geflatteerd door die opmerking en tegelijkertijd voel ik me schuldig. Maar ik ben heel slecht in het promoten van mezelf.

Ik denk dat ik onbewust ook geen zin heb om gelanceerd te worden. Omdat ik dit ook enorm voor mezelf doe, en ik vrees de ‘invloed’ van ‘bekendheid’ op mijn strips.

— Hanne Dewachter

Het maakt me keineruus zo bezig te zijn met netwerken, mensen te contacteren en mezelf te propageren bij nieuwsbladen en dergelijke. Heel recent heb ik ook beslist: ‘Fuck it, ik ga met mijn strips de winkels af!’ Vroeger waren er maar twee winkels waar mijn strips te krijgen waren, **Mekanik** en **TseTse**, en die laatste bestaat niet meer. Er bleef dus maar één winkel over en ik zei tegen mezelf: ‘Komaan!’ De meeste mensen komen daar gewoon niet, die kopen hun strips lokaal.”

Op de parking buiten Antwerpen!

DEWACHTER: “Bijvoorbeeld, exact! Maar ik denk dat ik onbewust ook geen zin heb om gelanceerd te worden. Omdat ik dit ook enorm voor mezelf doe, en ik vrees de ‘invloed’ van ‘bekendheid’ op mijn strips. (maakt air-quotes en lacht) Aan de ene kant is het enorm leuk om erkenning te krijgen, en contacten te leggen met mensen, maar aan de andere kant maakt mij dat ook keineruus. Ik heb

daarin nog geen gulden middenweg gevonden.”

Er zit geen masterplan achter?

DEWACHTER: “Nee! Veel mensen raden me aan om het op te sturen naar die of die uitgever... Er was op een bepaald moment wél een plan om DORK TOES in het Nederlands uit te geven. Maar die uitgever is gestopt!”

Strip 2000?

DEWACHTER: “Ja! (gilt) Aaaaah! En ik weet niet waarom! Ze hebben mij de week voor we een afspraak hadden een mailtje gestuurd om te zeggen: ‘Het gaat waarschijnlijk niet doorgaan, want we moeten bekijken of we wel blijven bestaan.’ En ik dacht: ‘Fuuuuuuck!’, dus ja...”

Snelle laatste vraag: DORK TOES.

Waarom tenen?

DEWACHTER: (lacht vettig) “Oei, dat was een vettig lachske! Iedereen vraagt daar naar. En... ik heb daar geen goed antwoord op. Ik kan wel

het moment pinpointen wanneer ik op die naam ben gekomen, het was op de trein, en ik wou het woord ‘dork’ er in, en ik wou er... (twijfelend) een lichaamsdeel bij? En ‘toes’ klonk gewoon goed. Dat is echt de enige reden. Eigenlijk.” (lacht)

Yan Gevuld

Voor de mensen die je niet kennen, kan je je werk eens voorstellen?

GEVULD: “Ik maak verschillende reeksen. Ik heb een reeks jongensavonturen, DE AVONTUREN VAN RAZOR, in een beetje een retrolook, klare lijn, die heb ik nu helaas niet bij... Dat zijn hardcovers. De bedoeling is dat je de indruk krijgt dat je een boek uit de jaren 1950 van **Le Lombard** vastneemt. En dan heb ik nog absurde humor in kortverhalen, GRUESON. Die worden oorspronkelijk in het Engels geschreven en dan vertaald naar het Nederlands. De reeks is ontstaan als een onlinestrip, omdat toen twee derde van de bezoekers van mijn site Amerikanen waren. Wat ik hier ook nog heb, is heel

oud werk uit de jaren 1980 en 1990 bij uitgeverij **Bonte**. De rest is allemaal in eigen beheer.”

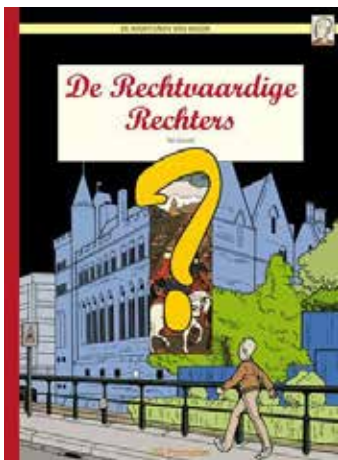
Ik kende je niet, dus ik heb je gegoogeld en de eerste hit op Google is een artikel over een discussie met het gemeentebestuur van Wetteren over een strip rond de RECHTVAARDIGE RECHTERS?

GEVULD: “DE RECHTVAARDIGE RECHTERS is het eerste deel uit DE AVONTUREN VAN RAZOR en gaat, in plaats van het zoeken naar de RECHTVAARDIGE RECHTERS, over waarom men het paneel niet vindt. Hoe komt het dat het niet gevonden wordt? En dit verhaal, biedt daar na tachtig jaar een mogelijke oplossing voor. Ik ben afkomstig uit Wetteren en het jaar ervoor was er een boek uitgekomen, door een Wetteraar geschreven, en de gemeente heeft daar vijftig exemplaren van gekocht. Nu, op dat moment had de bibliotheek van Wetteren al drie albums gekocht, de dienst toerisme ook een, en uiteindelijk deed het gemeentebestuur de geste: ‘We zullen er vijf kopen’. Ze zeiden me dat ze zoïets alternatiefs eigenlijk niet steunden, terwijl ik weet dat dat niet klopte. Ondertussen was er wel al een interview geweest met HET LAATSTE NIEUWS, HET NIEUWSBLAD en **Radio 2** en het leuke is dat de eindscène van het album zich afspeelt in de gebouwen van Radio 2,

maar dat wisten die mensen nog niet. Het is eigenlijk een belegering van de gebouwen. De strip werd voorgepubliceerd in twee praatcafés in het Wet-

Oud en nieuw werk van Yan Gevuld:
DE AVONTUREN VAN RAZOR EN GRUESON.

terse waar elke week een grote pagina werd opgehangen, de klanten konden het daar gratis lezen en dan kon je per opbod die pagina in kleur kopen. Het was niet het origineel, wel een grote afdruk. Wanneer ik de vrijdag daarop binnenkwam, stopte het bieden. En al die platen zijn verkocht geraakt! Eerst zijn de kranten daarop gesprongen en dan de radio. Het volgende was de tv dacht ik, maar dat is niet gelukt.” (lacht)

Er was sprake dat je eind jaren 1970 bij Studio Vandersteen aan de slag kon, maar dat is dan niet doorgegaan?

DEWACHTER: “Mijn eerste publicaties dateren van 1974, één keer in ROBBERDOES, ooit. Dat ga je niet terugvinden, want ik weet zélf niet meer onder welk pseudoniem dat gebeurde. Onder de naam Yan Gevuld begon ik in 1983 te tekenen. Maar ik tekende wel voor de groep **De Standaard** in de STIPKRANT, dat was een kinderbijlage op dinsdag. Ik illustreerde daarin en ik maakte ook spelletjespagina's. Ik mocht geen strip in de krant plaatsen, maar Studio Vandersteen was geïnteresseerd om me binnen te halen. Ik heb dat toen geweigerd, want dat botste in de krantengroep met de studio, want zij wilden niemand naast **Marc Sleen**, de enige 'naam' die erin kwam. Ik kende heel wat mensen in de studio

Ik mocht geen strip in de krant plaatsen, maar Studio Vandersteen was geïnteresseerd om me binnen te halen. Ik heb dat toen geweigerd, want dat botste in de krantengroep met de studio.

— Yan Gevuld

en die liepen daar allemaal weg. Studio Vandersteen bevond zich op zijn hoogtepunt en was een echte fabriek geworden. Het productieritme lag heel hoog. Dus ik heb dat niet gedaan. En er is nog een tweede verhaal, over **Maurice Tillieux**. In 1978 was **Gos (Roland Goossens)** de assistent van Tillieux. Zijn KHENA EN DE KATAMAROM ken je wel. Gos stopte als assistent, omdat DE KATAMAROM te groot werd. Tillieux zocht dus iemand anders. Er was wel iemand uit het Leuvense, zijn naam ben ik helaas vergeten. Hij had connecties bij **Dupuis**. Hij vroeg me of ik geïnteresseerd was. Ja, dat wilde ik wel doen! Ik teken graag auto's — mensen die mijn GRUESON lezen zullen dat wel beamen — maar helaas: Tillieux verongelukte. Dat was dus einde verhaal. Ik heb nog even freelance gewerkt voor verschillende uitgeverijen, maar nooit een strip. Illustraties wel en zo. Ik heb ook nog geprobeerd om in Amerika te publiceren. Ik heb toen zes projecten ingestuurd bij de *syndicates*, dat zijn de Amerikaanse

persagenschappen. Dat was in de periode 1985-1995. Helaas zijn ze nooit gepubliceerd. Maar nu zijn ze wel verschenen bij uitgeverij Bonte onder de titel **YAN EN DE SYNDICATES**.”

Nelly Chiese, de uitbaatster van strip-speciaalzaak *Hermelijn*, die de signeedag in Aalst organiseerde.

